

Slovenski dom

Polstina platna v gotovini

Cena Din 1.-

Str. 124

V Ljubljani, 2. junija 1936

Leto 1.

Govor predsednika vlade in predsednika stranke JRZ na kongresu v Belgradu Za enakopravnost Slovencev, Hrvatov in Srbov

Belgrad, 1. junija. m. Za današnji kongres JRZ je vladalo v vseh tukajšnjih političnih krogih veliko zanimanje. Kongresu, ki je prišel zasedati ob pol 11 v strankini dvorani v Decanski ulici, prisostvuje okrog 1000 oseb, med njimi je 372 delegatov s 518 pooblastili. Iz Slovenije so prišli na kongres zastopniki stranke organizacije: predsednik banovinskega odbora JRZ notranji minister dr. Anton Korošec, podpredsednik banovinskega odbora dr. Miha Krek, od delegatov za glavni odbor dr. Josip Leskovar in dr. Josip Azman, odvetnik iz Ljubljane. Nadalje so prišli na kongres Alojzij Mihelič, mestni župan celjski, Janez Strcin iz Kaplje vasi, Karel Škulj, župnik iz Dolenje vasi, dr. Anton Megušar, odvetnik iz Kranja, Hinko Lebinger, posestnik iz Litije, Gabriel Oblak, industrijalec iz Dol. Logatca, Marko Kranjc, tajnik JRZ iz Maribora, Franjo Žebot, podžupan mariborske občine, Jožef Nemanjč iz Metlike, dr. Franjo Kulovec, minister v pok., dr. Anton Ogrizek, industrijalec Janc iz Gorij pri Bledu. Dalje prisostvujejo kongresu JRZ sledeči poslanci, člani poslanskega kluba JRZ: dr. Andrej Vebic, Karel Gajšek, Michael Brenčič, dr. Semron, Anton Kersnik, dr. Koče in dr. Klar.

Za predsedniško mizo so takoj nato zavzeli mesta dr. Stojadinović na sredi, na njegovi desni dr. Korošec in na levi dr. Spaho. Za njimi so se posedli minister za gospodve in rudnike Gjuro Janković, minister za socialno politiko in ljudsko zdravje in zastopnik pravosodnega ministra Dragiša Cvetković, prosvetni minister Dobrovič Stojčević, kmetijski minister dr. Stanković, gradbeni dr. Kožulj, finančni dr. Letica, poštni dr. Kaludjerić, minister za telesno vzgojo dr. Rogić ter ministri brez portfelja dr. Behnen in dr. Krek, predsednik skupščine Stevan Čirić, za tem pa dr. Kulovec ter dr. Hrasnica in ostali predstavniki banovinskega odbora. Navzočni delegati, med katerimi se je nahajal tudi podpredsednik narodne skupščine Franjo Markić, ki je pred kratkim stopil v poslanski klub JRZ, so neprestano burno pozdravljali člane izvršnega odbora. Ko se je navdušenje malo pogojevalo, se je ob 10.45 dvignil predsednik kr. vlade in zunanji minister dr. Stojadinović ter je otvoril prvi kongres JRZ s sledečim govorom:

Živel kralj!

Gospodje in dragi prijatelji! Objavljam, da je državna skupščina JRZ olivljena (burno in dolgotrajno ploskanje ter vzklikanje: Živel!). Ob tej svečani uri, ko se zaključuje perioda organizacije in se pričena stvarno življenje naše stranke JRZ, smatram za svojo prvo dolžnost, da poslavim svoje prve misli in svoje prve besede o stoji našega kralja Nj. Vel. Petra II. (splošno burno ploskanje in vzklikanje: Živel kralj Peter II.). Godba je tedaj infonirala državno himno in vsi prisotni so vstali. Ko je bila himna odigrana, so se velike manifestacije za kralja in kraljevijski dom nadaljevale. Prosim vas, gospodje, za pooblastilo, da pošljemo s te skupščine pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju (viharno odobranje in vzklikanje: Živel kralj Peter II.). Enako vas prosim, da nas pooblastite, da pošljemo pozdravne brzojavke tudi Nj. kr. Vis. knezu in namestniku Pavlu (ponovno dolgotrajno vzklikanje: Živel knez Pavel in ploskanje), gospodu kr. namestniku dr. Stankoviću (vzklikanje: Živel dr. Stanković) in g. kr. namestniku dr. Peroviću (Živel dr. Perović).

Gospod! Enako smatram za svojo prijateljsko dolžnost, da s prirčno dobrodoščico pozdravim vse vas, delegate naših organizacij in vse druge predstavnike parlamenta, zastopnike okrajnih odborov in člane glavnega odbora (dolgotrajno odobranje in vzklikanje: Živel!). Niste se uslašili truda, da bi prisostvovali tej zgodovinski skupščini. Vaša imena bodo ostala v zgodovini naše stranke, kakor imena ustanoviteljev, za večne čase nikoli pozabljene. Meni je prijetno, da pozdravim kot drage goste skupino naše delavske sekcije (Živel!). Enako pa tudi skupino naših omladincev, na katerih sloni bodočnost naše stranke (Živel!).

Za monarhijo, za dinastijo

Spoštovani gospodje in dragi prijatelji! Naša stranka je za monarhijo in za narodno dinastijo Karadjordjevičev (splošno dolgotrajno odobranje in ploskanje), stoji napisano v prvi točki našega programa. Mi smo za monarhijo, ker globoko verujemo, da je samo monarhija za našo državo edino mogoča vladavina (splošno odobranje in navdušenje). Brez monarhije ni jugoslavije! (Burno odobranje.) Brez jugoslavije ni življenja! (Se večje odobranje in ploskanje.) Naša stranka pa ni le za monarhijo, nego tudi za dinastijo Karadjordjevičev (dolgotrajno vzklikanje kralju in kraljeviemu domu.) Mi smo za to dinastijo, ker je izšla iz naroda in ker je že več kot 100 leti svojo usodo vezala na usodo srpskega naroda in nato na usodo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Odobranje. — Ker je vzpostavila narodno svobodo in parlamentarni režim pod velikim kraljem Petrom I. (Vsi prisotni vstanejo in vzklিকেjo: Slava mu!) in zedinila jugoslovane pod viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. (Vsi spet vstanejo in vzklিকেjo: Slava mu!) Da ne omenim drugih, razen teh dveh svetlih kraljevskih imen. (Vsi ponovno vstanejo in vzklিকেjo: Slava jim!)

Mar mislite, da so strelci plačanci 9. oktobra 1934 v Marseillu zadeli samo osebnost našega kralja? Kralj je padel, kralj je umrl v svojem velikem testamentu pa je določil visoke namestnike, da izvajajo kraljevo oblast. Na prestolu se nahaja danes naš ljubljani kralj Peter II. (Veliko odobranje in vzklikanje: Živel kralj!). Prav zaradi tega na je naša dolžnost dvojnica, da do polnoletnosti

kralja pomagamo kraljevskemu namestništvu pri izvrševanju njegove visoke dolžnosti, očuvamo in jačimo Jugoslavijo ter da se kakor en sam človek zberemo okrog prestola z očmi uprtimi v mladega kralja, našo bodočnost in naše upanje.

Prijatelji in neprijatelji naši so lahko videli, da je Jugoslavija močna in solidna tvorba, da je zelo trdno zgrajena ladja, železna ladja, ki lahko prestane tudi največje viharje in se jim upre. — Toda Jugoslavija kot relativno mlada država ima, kakor se samo po sebi razume, tudi svoje težave, ki se v glavnem tičejo njene notranje ureditve. Toda katera država nima svojih skrbi

Naše bogastvo

Evo gospodje, vi ki ste danes prišli v Belgrad iz raznih krajev vse države, z juga in severa in vzhoda in zapada. Kaj ste videli, ko ste se vozili v vagonih, na ladjah in v vozovih. Negledna polja obdelane zemlje, kjer dosega pšenica višino človeka, kjer koruza raste. Ta danes zelena polja bodo skoro v kratkem dobila rumeno barvo. Letina bo ogromna. Seniki in skednji se bodo napolnili s tem velikim darom božjim, s plodovi dela čestitih kmečkih rok. Kakšen težak problem, gospodje, je tedaj pred nami? Edini problem je ta, da dosežemo čim boljše vnovčenje te letine. (Tako je.) To je vsa naša nesreča. In zato smo mi, ki smo na vladi in blizu vlade, srečni, da bomo po vsem sočeti, imeli očito žetev, kot znamenje sedmih dobrih let (burno odobranje).

Glad je slab svetovalec. Glejte, kako bi bile druge države srečne, ko bi imele žitnico, kakršno imamo mi ob Savi in Donavi, ob Tisi in Moravi, vi ste, gospodje, po veliki večini tu iz onih krajev, kjer imamo nepregledne komplekse najboljših gozdov, kvaliteta našega lesa je znana ne samo v Evropi, nego tudi na obzih Afrike in Azije in srom vsega sveta. Sedaj imamo male neprijetnosti zaradi sankcij. Ali na so sankcije kakšna katastrofalna nesreča, ki bi za vse večne čase zadela našega lesa? (Burno odobranje.)

Kakšno bogastvo imamo v prirodnih lepota v mnogih krajih naše države. Naše Jadransko primorje, pa naše slovenske gore in lepota Bosne in Crne gore in Južne Srbije je prav tako dober vir nacionalnih dohodkov. Turizem donša danes naši državi več kakor izvoz kateregakoli produkta, če ga vzamemo posebej. In če k tem prirodnim bogastvom dodamo še naš geografski položaj na važnem stikališču vzhoda in zapada, s solidnim oslonom na Jadransko morje, z našimi 248.000 kvadratnimi kilometri, na katerih živi 16 milijonov častih ljudi in odličnih vojakov, tedaj, gospoda, mate vsaj približno sliko, kaj je danes Jugoslavija, kaj na svetu pomeni.

Manjka samo lige, ljubezni in nesebičnosti

Kar pa nam manjka, to je malo več slege in medsebojnega razumevanja, (odobranje in ploskanje ter vzklikanje: tako je!) spoštovanja tujih nazorov, iskrena želja po bratskem sporazumu. Srbi, Hrvati in Slovenci morajo skupno v atmosferi zaupanja graditi notranji ustroj svojega lastnega doma. (Viharno odobranje in živahno vzklikanje: Tako je!) V tem pogledu je bilo doslej že na mnogih straneh mnogo zgrešenega. V tem pogledu smo doslej največ trpeli po integralnih spatrijotih (vzklikanje: Dol z njimi!). Ki so se proglasili za edine evvarije Jugoslavije, za edine bore za državno in narodno edinstvo. (Ponovno vzklikanje: Dol z njimi!) Danes v očeh teh ljudi celo naša stranka JRZ ni dovolj nacionalna. Nacionalni so samo Pohori, JNS. (Ponovno vzklikanje: Dol z njimi!) A kaj smo mi, gospoda, to je g. dr. A. Korošec (burno vzklikanje: Živio dr. Korošec), ki se je s svojimi prijatelji boril za jugoslovanstvo že pred polomom Avstrije v dunajskem parlamentu (burno in dolgotrajno vzklikanje: Živio dr. Korošec), to je dr. Spaho (živahni vzklikanje: Živio dr. Spaho), katerega prijatelji muslimani iz Bosne in Hercegovine (ponovno viharno odobranje in vzklikanje), so s puskami v rokah sprejeli avstro-ogrsko okupacijsko vojsko (spet burno vzklikanje) in kasneje rano ob rami šli s pravoslavni brati Srbi v borbo za prosvetno in versko avtonomijo, to sem jaz, gospoda (obče dolgotrajno, navdušeno odobranje in vzklikanje: Živio dr. Stojadinović), katerega praded je kot muniš Dobosar in vojvoda že pred 100 in več leti zaklinjal Srbe, naj se bore za svobodo zlatoc (burno ploskanje in ponovno odobranje), a kaj ste vi vsi tu, gospodje, ali sme kdo reči, da ste anacionalni elementi? (Glas iz dvorane: So na žalost ljudje, ki to pravijo.) Od leta 1932 pa vse do pred 11 meseci, so vladali v tej državi ljudje iz JNS pod raznimi vladami in firmami, a kaj so nam, gospodje, zapustili v dediščino? (Vzklikanje: niški zbor in našičko afero!) Vsa dan in sleherni uro na dan so se trkali na prsa, in prisegli na državno in narodno edinstvo, medtem pa, ko bi oni morali svoje edinstvo izjaviti, je bil dr. Korošec interniran na Hvaru (navdušeni vzkliki: Živio dr. Korošec), dr. Maček v zaporih v Mitrovici, dr. Spaho aretiran v Sarajevu (vzkliki: Živio Spaho!) Pri meni pa so se vršile policijske preiskave. S čim so tedaj ti gospodje iz JNS so hoteli izvesti stvarno narodno edinstvo? Saj niso imeli s čim. In zato ni nikako čudo, da so nam ti gospodje poleg drugih mnogih skrbi pustili v zapuščini tudi nereseno hrvaško vprašanje. (Burno vzklikanje: Živeli bratje Hrvati!) Ali ni zares čudno, da ima gospoda pri JNS danes pogum, da nam sedaj klave, češ da hrvaško vprašanje ni rešeno in da hrvaško vprašanje se zmerom obstaja. Ali smo mi iz JRZ krivi, da to vprašanje obstaja? In narodno ter državno edinstvo? O tem se je stalno samo deklariralo in v nekaj

letih svojega vladanja gospodje iz JNS niso smatrali, da so za to edinstvo važnejše n. pr. dobre ceste in večje število železnic, kot vezi med poedinimi kraji, kakor pa vse one vsakdanje prazne deklaracije.

Hrvaško vprašanje

Ce število Hrvatov v naši sredini veliko, nam to zasedaj ne povzroča nikakih skrbi. Izvajajo svojo politiko popolne enakopravnosti vseh državljanov v tej državi, ravnaoč se po načelu enakosti vseh plemen in ver ter visoko spoštuječ čustva vsakogar, verujemo, da bomo usvarili v naši državi tako atmosfero medsebojnega zaupanja, v kateri bo tudi hrvaško vprašanje, ki danes izgleda tako težko, vendarle mogoče, nadejamo se, lažje rešiti (burno odobranje in priprjevanje). Program JRZ nam omogoča v času popolnega pomirjenja, da se lotimo rešitve tudi tega vprašanja.

Rečem pa, kakor smo odpravili metode nasilja od zgoraj, tako bomo enako z najenergičnejšim nastopom in s vsemi zakonitimi sredstvi, ki so nam na razpolago, pobijali te metode, če se pojavijo od spodaj (burno odobranje).

Samouprave, enakopravnost

V našem programu je naglašeno načelo samouprave v širokem obsegu. To je naš politični ideal. Mi bomo delali za njegovo osvaritev. Če ti lei obstoja v našem javnem življenju velik nesporezum. Mi smo bili vedno za najširšo samoupravo, drugi so zahtevali avtonomijo, tretji federacijo. Ničče pa med tem ni podal točne definicije onega, kar je zahteval, in ni označil vsebine svojih želja. Mi smatramo, da je najvažnejša vsebina in širina kompetence onega, kar se predlaga za posamezne upravne enotice.

Naša osnovna ideja v tem pogledu se nahaja v našem programu. Mi smo za spoštovanje treh imen našega naroda, Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mi smo za spoštovanje njihove enakopravnosti in njihovih tradicij. Mi želimo državne uprave v smiču narodnih želj in v skladu z njegovimi potrebami prepustjajoč pri tem posameznim upravnim področjem, da urede svoje potrebe, administrativne, gospodarske in finančne ter druge, kolikor so v zvezi s posameznimi kraji, a na način, ki to urejevanje ne dovede v nasprotje z državo, njenimi nameni in njenimi potrebami.

Ostali program

»Stranka je za ustavno in parlamentarno ureitev države v demokratskem duhu«, to je druga točka našega programa.

Našli smo zelo reakcionarne politične zakone, pri njihovem izvajanju pa se je posrečilo, da smo ljudstvu vrnili demokracijo in svobodo v obsegu, kakršne doslej še ni imelo. (Splošno odobranje in ploskanje.) Na ta način smo omogočili svoboden razvoj političnega življenja.

Tretja točka našega programa govori o upravi. Želimo dati ljudstvu dobro organizacijo tako glede države kakor v vseh samoupravnih enotah. Dobra organizacija na podlagi zakonov in določb daje možnost čim večje zadovoljitve upravičenih želj državljanov. Ustava kraljevine Jugoslavije, ki je sedaj v veljavi, nam daje možnost, da bomo mogli še tekom letošnjega leta izvesti četrto točko našega programa o neodvisnosti in stalnosti sodnikov.

Davki, rešitev kmeta

V državnih financah smo podedovali ne samo prazne blagajne, temveč tudi sistem natovarjanja in šikan zoper davčne obveznike. Do-

loče o taksah na račune in zloglasni § 7 so tudi najbolj mirnega državljana naše države izpreminjale v malega upornika.

Doslej smo glede davkov storili toliko, kolikor doslej nobena druga vlada v Jugoslaviji. Znižali smo davčna bremena. Znižali smo jih, kakor doslej še nikoli. (Odobranje.) Na ta način »znizanje neposrednih davkov in pristojbin« ni ostala mrtva beseda na papirju.

V svojem programu smo poudarili kot svoje vodilno načelo, da sbo stranka v gospodarskem oziru skrbela za okrepitev proizvodnje in za drig gospodarskega blagostanja vsega ljudstva.

Kmet je najštevilnejši stan v naši državi. On je tudi najštevilnejši član naše stranke in zato bomo njemu tudi posvetili največje skrbi. (Dolgotrajno odobranje.) Poleg drugih vprašanj ga sedaj najbolj zanimajo tri vprašanja: Vprašanje dolgov, vprašanje nesorazmerja cen med agrarnimi in industrijskimi izdelki in vprašanje novih kreditov. (Živahno odobranje in ploskanje.) Vsa ta vprašanja so naša neprestana skrb. Ne moremo in ne bomo jih več zavlačevali. (Ponovno odobranje.) Zlasti glede dolgov in kreditov bomo izdali dokončno rešitev (splošno odobranje), ki bo, kakor upamo, zadovoljila vse upravičene zahteve. Rešitev, ki jo pripravljamo, bo brez dvoma dokazana, da je jugoslovanska radikalna zajednica največji prijatelj kmečkega ljudstva. (Viharno odobranje.)

Naš gospodarski program ne sme pozabiti interesov trgovine, industrije in obrti. Skrbel bo tudi za koristi delavstva, za njihovo socialno zaščito in zavarovanje. Na ta način želimo doseči, naj bi se razvijale vse gospodarske vrste našega ljudstva v harmonično celoto. Odstranjivali bomo spore med posameznimi sloji.

Namen velikih javnih del, ki smo jih začeli v vseh krajih naše države, v ločnem obsegu, kakor jih doslej ni bilo, ni samo ta, da dvignemo gospodarsko blagostanje dežele, temveč da obenem pobijamo tudi največje zlo, ki priitiska na naše delovno ljudstvo, namreč brezposelnost. (Odobranje in vzklikanje: Tako je!) Da damo kruha in zaslužka tistim poštenim državljanom naše države, ki bi radi delali, ki pa tega doslej brez lasne prvide niso mogli storiti, da bi namreč v znoju svojega obraza zaslužili svoj vsakdanji kruh zase in za svojo lačno družino. (Viharno odobranje.) Ze doslej objavljeni statistični podatki o znižanju števila brezposelnih in o zapolnitvi delovnih sil pri javnih delih so najlepši dokaz stalnega in resničnega prizadevanja v korist delovnega ljudstva. (Odobranje in vzklikanje: Živel naš delavec!)

Cilj zunanje politike naše stranke je ohraniti mir in mirovne pogodbe, kakor tudi zavarovati dobre in prijateljske stike s sosedmi in z vsemi drugimi državami, s skupnimi prizadevanji, delati za zavarovanje neodvisnosti in integritete države. (Splošno odobranje.) V praktični izvedbi se mora to naše delo opirati na obstoječe mirovne pogodbe v okviru Zveze narodov.

Zveza narodov pa danes po drugi strani pa prav tako nesme biti za nas edina opora. (Odobranje in vzklikanje: Prav dobro.) Mi imamo zaveznike v Mali zvezi in Balkanski zvezi. (Živela Mala zveza in Balkanska zveza!) To je pet držav s 70 milijoni prebivalcev. Diplomatski sestanki, ki so bili nedavno tega v Belgradu, so pokazali, da našo državo v Evropi čislajo in da iščejo njeno prijateljstvo.

Naša politika je miroljubna. Zelim si miru, ker vemo, kaj pomeni vojna. Ne zahtevamo ničesar drugega, nočemo pa dati niti pedi naše zemlje, ki nam po vseh zemeljskih in nebeskih zakonih pripada.

(Nadaljevanje na drugi strani.)

Predsedstvo Trgovske zbornice razrešeno

Za komisarja je postavljen ban. inšpektor dr. Franc Logar

Belgrad, 2. junija. m. Minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanić je s svojim odlokom razrešil nadaljnje dolžnosti vse člane predsedstva in vse svetnike Zbornice za trgovino, obrt in in-

dustrijo v Ljubljani. Z izstim odlokom je minister dr. Vrbanić postavil za komisarja te zbornice dr. Franca Logarja, inšpektorja pri kr. banski upravi dravske banovine.

Zaščita verstva v Abesiniji

Rim, 2. junija. o. Uradni krogi italijanske vlade zatrjujejo, da bodo vsa priznana verstva v Abesiniji uživala popolno zaščito in podporo nove uprave. Zlasti bodo zajamčene verske pravice v polnem obsegu tistim verstvom, ki so bila do zdaj zatirana. To so predvsem mohamedanci, ki bodo dobili svoje šole in svoje sodnike ter bodo svoje pravne zadeve urejali lahko po določilih korana, kar jim je bilo pod abesinsko upravo doslej nemogoče. Arabski jezik bodo učili v državnih šolah kot obvezen predmet. Italija bo vrnila vsa stara svetišča, ki so jih vzeli mohamedancem Abesinci. Koptski cerkev bo prav tako upoštevana. Glede katoliške cerkve pa se bo dosegel sporazum s sveto stolico, da bo svojo cerkveno organizacijo prilagodila novi upravni razdelitvi Abesinije.

Schuschnigg ni mogel v Rim

Rim, 2. junija. o. Zaradi slabega vremena, ki je vladalo večeraj nad Alpami, ni avstrijski kancler dr. Schuschnigg mogel leteti v Rim na obisk k Mussoliniju, kakor je bilo domeniemo. Njegov prihod pričakujejo za danes.

Neguš izjavlja

Gibraltar, 2. junija. Abesinski cesar je med svojim bivanjem večeraj sprejel dopisnika londonskega »Daily Express« in mu dal izjavo, v kateri je dejal, da bo odšel v Anglijo in branil Abesinijo pred vsem svetom tako dolgo, kakor bo treba. Na vprašanje, ali namerava iti 16. junija v Ženevo, je dejal, da je vprašanje Abesinije mogoče rešiti samo v Ženevi. Kar se pa tiče njegove vrnitve v Abesinijo, se je bivši cesar omejil samo na izjavo, da popolnoma zaupa v ZN.

Italija ne pojde v Ženevo

Rim, 2. junija. o. Italijanska vlada je na svoji seji enoglasno sprejela sklep, da se ne udeležijo zasedanja Sveta ZN, ki je sklicano za 16. junija. Italija se ne udeležila tega zasedanja zato, ker neče sprejeti nase obveznosti za kakršnekolik neprilakovane mednarodne dogodke.

Moskva, 2. junija. Partije 13. kola mednarodnega šahovskega turnirja so se končale takole: Lővenfiš je porazil Flohra, ostale partije pa so ostale remis. Stanje po 13. kolu: Capablanca 9 in pol, Botvinnik 8, Lilienthal in Rogozin 6 in pol, Eliškaes, Flohr, Kan. Lasker in Lővenfiš 6, Rju-min 4 in pol.

Žrtev Kamniških planin

Kamnik, 1. junija.

Dne 31. maja t. l. ob 9 se je podal akademik Lovše Bojan iz Ljubljane, roj. l. 1913, stanujoč v Rakovi ulici št. 3 v Ljubljani, s svojim prijateljem Pleterški Miroslavom, ki je tudi akademik iz Ljubljane, na Kokoško sedlo in nekoliko počivala v Čojzovi koči, kjer sta se odločila tudi za plezalno turo. Pred odhodom ju je oskrbnik koč skrbno opozoril, naj se v takem deževju in gosti megli ne podajata na tako nevarno pot. Ne ozirajoč se na opomine oskrbnika Erjavška sta krenila dalje.

Istega dne okrog 15 sta prišla na Kalško goro in v sled slabih vremenskih prilik začela na tako kočljivo točko, da sta oba zdrsnila po steni navzdol. Pleterški se je po izredno srečnem naključju ujel za skalo, dočim je nesrečni Lovše

strmoglavil v globok prepad, kjer je bil gotovo takoj mrtev.

Rešilna ekspedicija, sestojeca iz požrtvovalnih članov Erjavška Toneta, Franceta in Lojzeta ter njihovega tovariša Uršiča Petra iz Kamniške Bistrice, se je odpravila takoj po obvestilu na težavno reševalno delo in je v ponedeljek zjutraj našla Pleterškega vsega premraženega in utrujenega, visečega na neki skali, dočim drugih telesnih poškodb ni bilo opaziti na njem.

V ponedeljek je omenjena ekspedicija prinesla mrtvo truplo Lovšeta h koči v Kamniško Bistrico, bil je ves razbit, posebna po glavi, kar je znak, da je padel v prepad naravnost na glavo. Njegovo truplo bo prepeljano v Ljubljano.

Pleterški, ki je imel srečo, je brez poškodb danes sam odpotoval v Ljubljano.

Maribor preko praznikov:

brez dogodkov

Maribor, 1. junija.

Brez dogodkov in senzacij so potekali Mariborčanom binkoštni prazniki. Tako so stopile potem še bolj v ospredje kot edini večji dogodek birmške slovesnosti.

v stolnici, ki itak že vsako leto mesto za Binkošti najbolj razgibajo. 1045 otrok je prejele včeraj zakramenti ev. birmce. Danes je bilo število birmancev nekoliko manjše. Včeraj je bila birma samo za »mestne« in zato mnogo očajnejša tudi v zunanjem svojem okviru. Okrog stolnice je že v soboto vzniklo celo mesto šotorov, med katerimi je v nedeljo popoldne vladalo vrvenje in življenje, da ga je policija le s težavo urejevala. Med birmance in botre so se mešali stoteri radovedneži, ki pridejo od takih priložnostih na svojo račun in so tudi včeraj, saj so nastopili v vlogi botra mnogi mestni odličniki. Med birmanci pa niso bili samo šolarji, nekaj je bilo že pravih gospodov in gospodkov. In še to se je opazilo, da je prevladovalo število birmancev, ki so prišli s svojimi botri in botricami skromno in peš in da so ostali v manjšini tisti srečni, ki so se imenitno pripeljali v okrašenem vozu ali celo v avtomobilu. Kaj se hoče, kriza je in o njej vedo mnogi povedati tudi urarji in zlatarji, fotografi, zlasti pa še fижakerji in avtoizvoščki, ki imajo od birmce največ zaslužka.

Na Jadran, na Pohorje, v Ljubljano.

Vremenski preroki so napovedovali za Binkošti lepo vreme in Mariborčani so jim verjeli ter uprizorili pravcarstvo preseljevanje na pohorske vrhove. V celih kolonah so odhajali v soboto popoldne in včeraj zjutraj izletniki proti Pohorju, koroški vlaki so bili kljub pomnoženim kompozicijam nabito polni. Mnogo jih je pohitelo tudi na morje s posebnim jadranskim vlakom iz Zagreba. Ti so menda še najlepše zadel. »Putnik« je priredil izlet s svojim avtomobilom v Avstrijo k slovenski otvoritvi ceste čez sedlo Pack in na Vrbsko jezero. Mimogrede omenimo, da bo nova avstrijska moderna cesta precej prizadela Maribor. Dosedaj so imeli Avstriji najbližje cestno zvezo med Gradcem in Poletnih mesecih je bil v Mariboru zelo velik med Celovcem preko Maribora in Dravske doline. V narodni avtomobilski promet, ki bo sedaj nazadovano. — Številni Mariborčani so pohiteli tudi v Ljubljano k otvoritvi vseh sejm. Na kolodvoru smo v soboto videli tudi take, ki so v smučarskem kroju in s smučmi na ramah hiteli v Logarsko dolino, da se na pobočjih Savinjskih Alp navžijejo belega veselja.

Doma pa: gledališče, kino, kavarne, zapeček...

Muhasto vreme nam je doma prekrizalo lepe račune. Dobiček je imelo le gledališče, kino, lokali. V gledališču so zaključili letošnjo sezono. Snovi opereta, nocoj opereta, obakrat razprodano. Danes popoldne pa so privabili polno gledališče vrli Cirkočani, ki so prinesli na odrske deske vesel kos življenja našega Dravskega polja. Po predstavi so se fantje in dekleta iz Cirkočev židane volje od

Ce nastopamo zoper revizionistično propagando, ali proti prihodu Habsburžanov na Dunaj, ne delamo tega, ker bi se te propagande bali, ali da bi se bali mladega Olona na Dunaju, pač pa zato, ker prav dobro vemo, da bi te stvari vodile naravnost v vojne zaplete. Brez krvi in vojne pa se niso zahtevale izpromembe meja, celo v Afriki ne, kaj šele v Evropi. (Splošno odobravanje.)

Zaradi tega se oklepamo Zveze narodov in svojih velikih in malih zaveznikov, vendar pa bomo glede svoje varnosti in sigurnosti zaupali največ in predvsem v sebo (viharno odobravanje), na svojo lastno moč. Pripravili bomo svojo vojsko (živela vojska!), da varuje naše meje, naš mir, našo varnost.

Zaključujoč na tem državnem kongresu organizacijsko delo jugoslovanske radikalne zajednice, smo prepričani, da smo opravili veliko narodno delo zgodovinskega pomena za srečo in bodočnost velike in drage nam Jugoslavije. Globoko smo prepričani, da smo s tem izpolnili tudi svojo patriotsko dolžnost do kralja in domovine.

Nato se je takoj prišlo na drugo točko dnevnega reda, na pretres splošne politike JRZ.

Minister dr. Krek

Prvi je dobil besedo minister brez listnice g. dr. Miha Krek, ki je med drugim izjavil:

Mislim, da se strinjamo vsi, da je po tako izčrpnem, obsežnem in silajnem referatu, kot smo ga slišali od gospoda predsednika vlade popoldne, težko še nekaj dopolniti ali kaj novega dodati. V teh besedah je povedano vse, povedano je tako, kot smo vsi želeli in kakor smo vsi soglasno in enodušno odobraval. Toda, ker je ta kongres velika državna manifestacija naše enodušnosti, naše volje in našega veselja, zato je potrebno, da se za to skupno delo, ki smo ga pripravili leto dni in ki ga bomo jutri, poljutraj in v bodoče nadaljevali, spregovorijo še kakšna beseda.

Prvo, kar je posebno nam Slovincem milo in drago in na čemur se veselimo, je to, da je naša stranka enkrat za vselej prekinila z delitvijo poštenih jugoslovanskih državljanov v državne in eleprofidrajne, v nacionalne in ne nacionalne elemente. (Burno vzkljanje in klicanje: Živio dr. Korošec!) Nam iz Slovenije se je mnogokrat očitalo, da govorimo v Beogradu in po srbskih krajih v strogem tonu in drugih nijansah kot pa po naših slovenskih vaseh. Toda danes, ko imate v svoji sredi nekoliko desetlet najuglednejših javnih delavcev, lahko ob njihovi navzočnosti pred vami vseni pozivam vse stolne in stolotine tisočev Slovincem za pričo, da je skupina dr. Korošec vodila to isto jugoslovansko politiko že tedaj, ko je napočilo današnje 20. stoletje, ono isto politiko tudi

Tri smrtni nesreče v Zagrebu

Ko je v nedeljo zjutraj šel zagrebski trgovec Vid Galović na kolodvor, da bi se odpeljal k svoji ženi v Dobro, gotovo ni slutil, da bo zanj ta pot usodna. Stopil je v tramvaj št. 5, ki vozi proti Ljubljanski cesti. Ko se je pripeljal pred kolodvor, je bilo že jako pozno in Galović se je zaradi tega zelo mudilo. Da ne bi zamudil vlaka, je Galović skočil s tramvaja prej, preden se je ustavil, ter je, ne ozirajoč se na desno ali levo, hotel preskočiti tramvajске tise. Pri tem pa ni opazil, da je iz nasprotni strani baš privozil drug tramvaj ter se je Galović zaletel naravnost v ta tramvaj, ki je po pripovedovanju očividcev vozil precej počasi. Kljub temu pa se je stvar končala zelo tragično. Galović je namreč pri tem, ko se je zaletel v tramvaj, padel ter prišel tramvaju pod kolesa. Vozča tramvaja je takoj voz ustavil ter priskočil ponesrečencu na pomoč. Takoj so bili na kraju samem tudi reševalci, ki so prepeljali Galovića na kirurški oddelki klinike. Ko pa so Galovića prenesli v kliniko, je bil že mrtev.

Druga smrtna nesreča se je pripetila čez praznike v železničarski koloniji na križišču Jukičeve in Krupičeve ulice. Kako je do nesreče prišlo, še ni ugotovljeno. Predvideva se, da je neznanec šel po progi, kjer ga je pograbila lokomotiva, ki da je tedaj privozila. Nesrečnemu so kolesa glavo popolnoma zdrobila, odrezana mu je tudi leva roka, ki je ležala 50 m oddaljena od kraja nesreče, nogo pa so našli odrezano 400 m daleč. Kdo je bil nesrečnej, niso mogli ugotoviti. Ima okrog 30 let, a niso našli nobenih dokumentov, iz katerih bi lahko sklepali na identiteto.

Sava je naplavila truplo mladega človeka, ki je po svoji zunanjosti in obleki kazal, da je najbrž kak brezposeln delavec iz zagrebske okolice. Truplo je bilo že precej razpadlo, iz česar sklepajo, da je moral pasti neznanec v vodo vsaj pred kakimi 3—4 tedni. Kako je prišlo do nesreče, oziroma ali je to sploh bila nesreča, o tem se doslej še ničesar ne ve. Oblasti tudi še niso ugotovile, da bi v zadnjem času kdo v bližini Zagreba padel v Savo ali da bi bil v zadnjem času izvršen tam kje kak samomor. Da ugotove identiteto umrlega, so oblasti truplo fotografirale ter začele poizvedovati vzdolž bregov Save podatke o utopljencah.

tedaj, kakšno izpoveduje danes. (Burno ploskanje in klici: Živio dr. Korošec!) V dobi najstrašnejših režimov avstrijske soldateske ni bilo niti enega drugega slovenskega politika, ki bi branil naše nazdelimo samo to, da vsi bratje na jugu smatrajo, da tudi ni cele in popolne Jugoslavije brez Slovencev. (Dolgotrajno vzkljanje: Tako je!). Naš narod je skromen in siromašen, toda delaven in dober. Zaradi tega oni del našega programa, ki govorijo o socialnih vprašanjih in pogledih na našo socialno in gospodarsko življenje, je kakor ustvarjen za čisto naše razmere.

Ene in iste družine so pri nas med brati, ene na vasi, druge v tovarni, tretji je obrtnik in četrti uradnik. Kri je povezala stanove v Jugoslaviji in kri veže ves jugoslovanski narod v splošno človeško zajednico. (Tako je!) Mi smatramo, da je najsrečnejša rešitev v tem, da vsak, posebno pa oni, komur je potrebna socialna zaščita, zahteva in poišče vso možno zaščito v naši narodni politični skupnosti. Mi nečemo, da bi kdorkoli veroval lažem, da bi naš delovni svet mogel najti kako drugo zaščito v katerikoli narodnem pokretu ali mednarodni ideologiji ali prve ali druge ali pa tretje internacionale. (Viharno ploskanje.) Mi se veselimo in z radostjo gledamo, da je JRZ prišla do zmage one srečne misli, ki narekuje vsakemu stanu, da se skrbi tudi za svoje tovariše iz drugega stanu, da se n. pr. za delavske interese ali kmetijske interese bori tako kmet kakor delavec, intelektualec, obrtnik, nadalje trgovec in industrijalec. (Živahno pritrdjevanje.) Mi vidimo tudi zmago one srečne gospodarske politike, ki ne ustvarja odvisnega proletarijata in ki hoče zbirati v veliki industriji cele mase, temveč ki hoče, da po vsej državi razporedi dobrine, ki jih daje industrija in velika skupna podjetja, tako da se na ta način okrepi ves naš siromašni narod. Na ta način smatramo, da se bomo izognili vsem velikim potresom, katerim so izpostavljene tudi druge velike države in ki te težko prelohe. Kako šele naša mlada, ceprav bi bila se tako močna država.

Mi smo ponosni na današnji dan. Srečni smo, ker smo vsi Jugoslavlani našli politične voditelje, v katere imamo Slovence, Hrvatje in Srbi popolno zaupanje. (Burno ploskanje.) Lahko z zaupanjem, članom in idealizmom sprejemamo njihovo politično delo, ker je že dosedanje politično izkustvo, ki smo ga imeli, sreča, katerega jih je spremljala na vsakem koraku in daje jamstvo in sigurnost, da je tvorba JRZ nekaj trdnega in nekaj trajnega. (Odobravanje.) Jugoslovansko demokracijo smo naslonili na stabilne in zdrave temelje. Vsak državljan ve in verjame v stabilnost režima, pravičnost državnega gospodarstva in uprave tako, da lahko mirno posveti svoje moči svojemu napredku in blagostanju in z zadovoljstvom lahko dela za skupno dobrobit.

Drzen nočni roparski napad

Pluj, 1. junija.

Preteklo noč je bil v Mestnem vrhu, 4 km od Pluja skrajno predrzen roparski napad, ki je razburil vsjo ondoto prebivalstvo. V Mestnem vrhu, ki obstoja večinoma iz vinogradov, so hiše raztresene do 500 m ena od druge. Tamkaj stanuje posestnik Franc Drevenshek, star 70 let, s svojo ženo, ki prilično dobro gospodarita. Okrog 10 ure ponoči je nenadoma začel domači pes silno lajati. Takoj nato pa je utihnil. Razbojnik si, kakor se je ugotovilo, najprej psa z nožem zaklali, nato razbili kletna vrata in se napili, za tem razbili tudi hlevna vrata, iz kakšnega razloga ni znano, potem so se lotili hišnih vrat, katere so popolnoma razbili in se okrog polnoči pojavili v sobi navedenih zakoncev. Bila sta dva maskirana razbojnika, eden je držal v roki revolver, drugi pa nož. Zahtevali so ves denar, ki ga ima pri hiši in trčili pri tem, da mora imeti v hiši 8000 din gotovine, ker je pred kratkim prodal nekaj goveje živine in prodaja redno mleko v Pluj. Drevenshek in njegova žena sta v smrtnem strahu ta-

koj izročila ves svoj denar v znesku 170 din. Ker pa jim to ni bilo dovolj, so prebrskali vso hišo, vendar denarja niso našli, ker ga pri hiši ni bilo. Ker grožnja z revolverjem in nožem »denar ali smrt« in imela zaželjenega učinka in se jima je zdel plen premahen, sta si naložila razno obleko v vrednosti 1500 din in izginila v temno noč. Pred odhodom sta se segla zakoncem v roke in zagrozila, da ju ubijeta, ako komu kaj o roparskem napadu povesta. Ko sta rokovanja odšla, sta med potjo oddala tri strele iz revolverja. Kačor rečeno, stoji hiša na samotni in nihče od sosedov ni slišal ničesar, kaj se dogaja pri Drevenshkih. Šele danes zjutraj se je napadeni Drevenshek podal k orožnikom v Pluj in prijavil razbojništvo.

Orožniki so odšli takoj na kraj dogodka in uvedli strogo preiskavo in ugotovili, da so bile pri roparskem napadu najmanj tri osebe. Zaplenili so palico, ki so jo rokovanji pustili na dvorišču. V zvezi s tem so orožniki aretirali dve osebi, ki sta osumljeni, da sta se udeležili roparskega napada. Preiskava se nadaljuje in bomo po izidu iste poročali.

Stavka stavbinskega delavstva

Ljubljana, 2. junija. Kakor smo že poročali, so se prejšnji teden vršila pogajanja med stavbinskimi delavci in njihovimi delodajalci o izboljšanju položaja stavbinskega delavstva. Med delavci in delodajalci je bilo več sestankov, na katerih pa ni prišlo do pravega sporazuma. V soboto zvečer so se sestali delavski zaupniki ter delavci, ki so nato skupno premotirili položaj. Sklenili so, da spričo položaja, v katerem živi stavbinsko delavstvo in ki si ga kljub prizadevanju ne more zboljšati, napovedo splošno stavko. To stavko so danes zjutraj začeli tudi izvajati. Skoraj sleherno zidarsko delo v Ljubljani danes zato počiva. Z ozirom na to, da imajo podjetniki pri gradnji novih ljubljanskih stavb skoraj v vseh primerih dogovorjene zaključne termine, ob katerih stavbe z ozirom na stavko gotovo ne bodo gotove, utegne imeti stavka tudi težje posledice. Upati pa je, da bo končno — kakor pred kratkim v Beogradu — prišlo do sporazuma tudi v Ljubljani.

Težavno delo občinskega socijalnega urada

Trbovlje, 1. junija.

V letošnjem letu, ko je našo občino zadelo obutno pomanjkanje denarnih sredstev in obenem nastanek velike brezposelnosti, ima občinski socijalni urad mnogo posla, kako spraviti vse v sklad, da zadosti in zaposli brezposelne. Delajo pa tudi sami brezposelni mnogokrat velik nered, ki je njim samim v kvar. So ljudje, ki ni nobeno delo zanje, ki hočejo, da so zaposleni in da bi jim občina dajala poleg zaposlitve še izredne podpore v denarju ali naravi. Tudi tako daleč gredo nekateri, da zahtevajo od občine, da jim v času zaposlitve plačuje stanovanje in to hočejo doseči z vseni triki in tudi že z grožnjami. Zakon določa, da zaposleni nima nikake pravice do občinskih ubožnih podpor. Zakon tudi določa, da kdor dela ne sprejme, zgubi pravico do vsega, kar mu je občina dolžna v drugem primeru dajati. Še to je v zakonu: kdor dela ne sprejme, je označen kot delovno nezmožen, ki zgubi pravico do vsakega nadaljnjega dela pri občinskih ali banovinskih javnih delih. Občinski socijalni urad stori, kar sme in kar zakon določa in kolikor ima sredstev na razpolago, več od njega zahtevati ni mogoče. Banka uprava je storila letoš, kar je mogla, da omili v rudarskih revirjih brezposelnost. Brezposelni pa naj bodo v bodoče vsaj toliko uvideli, da ne bodo zahtevali nemogočega, sprejmejo naj njim dodeljeno delo. Res je malo dnevnega zaslužka 20 din, toda to plačo določa državni zakon, in če pomislimo, da rudar v sedanjih zaposlitvi dvakrat ali trikrat v tednu še tega ne zasluži, pa se, tudi mora preživljati.

Občni zbor Zveze hranilnic

Ljubljana, 2. junija.

Poročali smo že, da so v soboto imele v Ljubljani svoj kongres jugoslovanske samoupravne hranilnice. Pred glavno skupščino so imele svoje zborovanje tudi slovenske hranilnice, ki so pripravile svoje predloge za glavno skupščino. Na glavni skupščini so zborovalci pretresali vsa vprašanja, ki so v zvezi z delovanjem in prosperiranjem hranilnic. Predmet glavnih debat so bile določbe o kmetijski zaščiti, dalje pa posebno tudi način, kako priti do likvidnih denarnih sredstev. V tem oziru so bile sprejete posebne resolucije, ki so jih zborovalci predložili vsem pristojnim mestom.

V soboto popoldne ob pol 2 je bilo v Uniju svečano kosilo, katerega so se poleg delegatov hranilnic udeležili tudi mestni župan in podžupan, zastopnik bana dr. Hubad, predsednik Mestne hranilnice dr. Kanušič, zagrebski župan Erber in predsednik Zbornice za TOJ Jelačin. Med kosilom je bilo izrečenih več zdravic. Govorili so predsednik Pretnar, dr. Hubad, zagrebski župan Erber, dr. Novakovič iz Beograda, v imenu mesta Ljubljane pa je izrekel gostom dobrodošlico mestni župan dr. Adlešič. V imenu Zbornice za TOJ je govoril Jelačin, ki se je ob tej priliki nekoliko obširneje pobavil z razmerami na našem denarnem trgu.

Na skupščini, ki je potem sledila, je bila sprejeta resolucija, ki zahteva izenačenje hranilnic z državnimi privilegiranimi denarnimi zavodi, ki sprejemajo vloge.

Pomanjkanje šolskih prostorov

Od leta do leta postaja tudi v Celju vedno bolj pereče vprašanje šolskih prostorov. Vsako leto opazujemo, da rapidno narašča število mladine, ki sili v višje šole. Celje se sicer ponaša z zelo lepimi in modernimi šolskimi poslopji, od katerih so bila nekatera zidana tik pred svetovno vojno (gimnazija, mestna narodna šola), pa tudi v povojnem času zaznamujemo v tem oziru že lep napredek — lepo šolsko poslopje, v katerem je nameščena okoliška deška šola. Kljub vsemu temu se pa čuti od leta do leta večje pomanjkanje šolskih prostorov. Tako vidimo, da mora dvorazredna drž. trgovska šola uživati gostoljubje v mestni narodni šoli in je zgrajevati lastnega poslopja za trgovsko šolo samo finančno značaja. Gimnazija in meščanska šola, ki občutita v povoj-

nem času največji naval šolske mladine, trpita na občutnem pomanjkanju prostorov. V obsegu navedenih šolah postaja položaj zaradi prenatrpanosti od dne do dne neznosnejši in bo treba za vsako ceno najti lenar, da se reši to važno vprašanje. Upravni odbor državnih meščanskih šol v Celju, kateremu predseduje župan g. Mihelič, je že v jeseni vzel resno v pretres vprašanje, kako odpraviti pomanjkanje šolskih prostorov. Iz dosedanje akcije za razširitev prostorov za meščansko šolo v Celju je razvidno, da so meščanski šoli v Celju potrebni sledeči prostori:

1. Ena učna soba. En razred je namreč začasno nameščen v fizikalni dvorani in mora, kadar imajo drugi razredi pouk fizike ali kemije, potovati okrog, kar silno ovira pouk. 2. Šola nima delavnice za pouk v ročnih delih, ki so po zakonu predpisana. Začasno se uporablja kot delavnica garderoba od telovadnice, ki je pa tudi nujno potrebna in se morajo sedaj učenci slatiči kar v predstobi telovadnice, ki ima cementna tla. 3. Na šoli obstoja že dalj časa šolska kuhinja, ki pa nima obrednice. Z ozirom na navedena dejstva se je vršil komisijski ogled šolskega poslopja že dne 20. novembra 1935. Komisija je po ogledu vseh prostorov ugotovila, da je stavba sedaj popolnoma zasedena. Poleg tega se uporablja soba ob kuhinji, določena posebej za deklisno zavetišče, istočasno za šolski razred in za šolsko obrednico ter ostajajo ostanki jedil na in v šolskih klofeh. Razmere so torej skrajno neprijetne ter bi se že pri sedanjem staležu učencev nujno rabila dva nova učna prostora ter večja delavnica za rokotvorni pouk.

Po vsestranskem preudarku je komisija sklenila predlagati kot najprimernejše, da se naj nadzidava enonadstropna dvoriščna trakta ob Strossmayerjevi ulici in nad telovadnico še za drugo nadstropje, katero višino ima ostala stavba, s čemer bi se pridobili štirje novi zdravi učni prostori. O tem komisijskem ogledu je tehniški oddelek mestnega poglavarstva napravil proračun za nadzidavo obeh krajin kril. Po tem proračunu bi znašala celotna nadzidava 224.000 Din.

Pri zadnji seji mestnega sveta celjskega, dne 22. maja t. l., je bil sprejet naslednji predlog predsednika gradbenega odbora g. dr. Voršiča o zadevi nadzidave poslopja meščanske šole v Celju: Izvrši naj se nadzidava po načrtu tehniškega oddelka s stroški 224.000 Din. Naprosi naj se kr. banska uprava v Ljubljani, da prispeva z ozirom na okolnost, da obstajajo celjsko meščansko šolo učenci iz 14 upravnih okrajev iz banovinskega proračuna za leto 1936-37 iz pozicije za zidanje in prezidavanje šolskih poslopj v znesku 800.000 dinarjev, k predmetni nadzidavi čim večji znesek. Zaostanek stroškov za nadzidavo pa se naj naprosijo za prispevke celjski, laški in šmarnski okraj po razmerju števila učencev iz teh okrajev, za kar je treba nujno intervenirati pri banski upravi v Ljubljani in stopiti obenem v stik z okrajnimi odbori zaradi prispevka. Ostanek stroškov naj krije celjska občina s posojilom.

Okrog umora v Sečovem

Celje, 1. junija.

V ponedeljek 29. oktobra 1934 zjutraj je bil najden 80 letni prevzitar Cvetko Franc mrtev na kolovozni poti Tržiše—Sp. Sečovo. Ležal je na trebuhu z obrazom k tlom. Poleg sta ležala njegov klubok in palica, v žepih je pa imel različne predmete. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je bil Cvetko umorjen s topim, trdim in robatim predmetom. Cvetko se je po udarcu onesvestil in se zadušil, ko je liščal obraz v zemljo. Pokojni Cvetko Franc se je kljub svojim 80 letom kot vdovec imel namen še poročiti. Izpovedal je pa, napram posestniku Perkoviču, da se zelo boji svojega sina. Med obema je namreč trajalo že dlje časa sovraštvo. Zato je bil umora obdolžen pokojnikov sin. Cvetko Mihael je bil tudi zaradi tega umora pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju dne 5. januarja 1935 obsojen na dosmrtno jelo.

Neposrednih dokazov za obsodo ni bilo. Govorile pa so za njegovo krivdo razne obremenjujoče okolnosti. Nekatere pritožbo izpovedalo, da je že dolgo časa med obema vladalo izpoko, da je bil Cvetko Mihael večkrat bodisi direktno ali indirektno grozil svojemu očetu. Zadnji čas pa je baje oče delal resne priprave, da se kot 80 letni starček poroči. Najbolj pa je obremenila Miha Cvetka sosed Ada Colnarič. Iz spisov se je sicer ugotovilo, da so imeli Colnaričevi in Miha Cvetko ponovne kazenske razprave zaradi medsebojnih preprič in napadov, vendar je sodišče na podlagi osebnega vtisa, kakor ga je dobilo pri razpravi, Ani Colnaričevi vendar verjelo. Le-ta je izpovedala važno okolnost, da je videla ili zvečer Cvetka proti Tunčevu, pod pazduho držeč neki predmet z ročajem, po polnoči pa ga je videla, ko se je vračal prazen zopet mimo njene hiše in še metal kamenje v njeno pisno. Ana Colnarič pa ni bila prepričana glede časa tega vračanja, ker je prvič rekla, da ga je videla po polnoči okrog 2. drugič med 4 in 5, tretjič med 3 in 4, sicer pa, da se je kmalu nato dani. Rekla je pa, da ure nimajo pri hiši in da ne more časa točno določiti.

Obsojeni Miha Cvetko je zahteval obnovo, največ iz razlogov, da Ana Colnarič ni verodostojna oseba in da bodo priče njeno neverodostojnost potrdile, kar se je deloma tudi zgodilo in da Ana Colnarič ni govorila resnice, ko je trdila, da je videla po polnoči Cvetka vračajočega se iz Tunčevca mimo njene hiše. Ta pot mimo njene hiše sploh ni pot na Tunčevce razen po nepotrebnem dolgem ovinku, temveč je to pot proti Rogatecu. Sodišče pa obnovenjenih razlogov ni smatralo za dovolj važne, da bi mogli že prej ugotovljeno vero Ane Colnarič omajati in je zaradi tega odklonilo obnovo.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek 2. junija: Marcellin.
Jutri, sredo 3. junija: Klotilda.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva 20, in mr. Gartus, Moste.

Tudi letos se bo osnovalo v Martinšnici pri Sušaku dijaško letovišče, ki ga vodi državno zdravilišče v Martinšnici skupno s Pomladkom rdečega križa v Zagrebu. Letovišče je znano širom Jugoslavije kot najboljše in najmoderneje urejeno letovišče za dijake. Znesek za en mesec (28 dni) znaša 700 Din. V njem so vračunani vsi izdatki za izlete s parnikom po bližnji okolici (Krk, Rab, Crikvenica, Novi). Dijaštvu se nudi dovolj zabave, športa, kopanja, veselja itd. Vsi dijaki so pod stalnim nadzorom profesorjev in zdravnikov. V prvo skupino od 1.—28. julija se sprejemajo samo dijaki srednjih šol, v drugo skupino pa (od 30. julija do 26. avgusta) pa samo dijakine srednjih šol. — Pojasnila in prijave dobe dijaki na ravnateljstvu svojih zavodov. Prijave se sprejemajo samo do 15. junija.

Operne produkcije državnega konservatorija so koncem vsakega šolskega leta izredno privlačne. Občinstvo opozarjamo, da bo prva operna produkcija koncem tekočega šolskega leta v petek, dne 5. junija ob 20 v opernem gledališču. Predprodaja vstopnic bo od torka dalje pri dnevni blagajni v operi. Cene od 15 Din navzdol.

Sola Glasbene Matice ima svojo produkcijo jutri, v sredo 3. j. m., ob četrti na 7 v Filharmonični dvorani. Nastopijo iz klavirskega oddelka gojenci: Bučar Neda, Danilovič Emilija, Puhar Andrej, Vilar Ledi, Carman Tatjana, Jaklič Daša, Vrhovnik Majda, Krečeva Marica in Kreč Vladimir, Gorjač Franc, Sivic Ivo, Zalezel Tatjana, Lavrenčič Otar, Jerman Majda, Jereb Majda, Krulc Stefanija in Subić Janek. Iz violinskega oddelka nastopijo: Puhar Andrej, ki ga spremlja Puhar Majda, Vohine Rolon ob spremljevanju Adamiča Bojana, Samec Vaso, pri klavirju je Kunej Egon, Rogelj Dušan in Brodnik Mitja, ki ju spremlja prof. Jeraj. Iz solopskega oddelka šole Glasbene Matice pa nastopi Kavčič Mila. Podrobni spored produkcije se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

Ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija nudi obiskovalcem vsekakor mnogo novega in zanimivega. Z obilico razstavljenih predmetov (strojev, kovinskih, papirnatih, kmetijskih, živilskih in usnenih izdelkov, blaga i. dr.) podajata naša domača industrija in obrt pregled o svojem delu in napredku v preteklem letu. Zlasti privlačna pa so za posetnike še posebne razstave: »Sodobna gospodinjstva« v zvezi z »Modno revijo« ki nazorno prikazuje, kako naj se naše gospodinjke, dekleta in deca oblačijo in kretajo v domu, v svetu, v poklicu odn. v šoli.

Gostinska razstava je zlasti za tiste, ki žive od tujskega prometa, poučna, ker jim prikazuje, kako je treba naša gostišča opremiti in kako gostom postreči, da bodo radi vedno znova prihajali v našo sredo. Ker so tu razstavljeni še mnoge druge zanimivosti iz zgodovine in sedanjega stanja gostišč, si bo gostinsko razstavo vsakdo rad ogledal.

Razstava pohištva in avtomobilska razstava nudita bogato izbiro najmodernejših, kakovostno dovršenih in po ceni najraznovrstnejših izdelkov v skladu z novodobnimi praktičnimi izsledki arhitekture in tehnike.

Razstava malih živalic: kuncev, perutnine, ptic kaže ljubiteljem in rejcem malih živali, kolikšne uspehe je mogoče doseči z večjo rejo.

Da bi pa bilo združeno utile eum dulci — koristno z zabavnim — se poleg razstavnega prostora nahajajo veselilni, ki je odprt tudi ob večerih in nudi vsakomur obilo prijetne zabave. Vinski oddelci, plesišča, avtodrom, vrtiljaki, tobogan, vivariji z raznimi, pri nas tuji živalmi, zlasti pa še variete na prostem, kjer se vsak dan vrše predstave in si ga posetniki velesejma lahko zastopajo ogledajo, vsa ta zabavišča dajejo veselilnemu prostoru razkošen izgled, obiskovalcem pa mnogo veselja.

Zato tudi vi ne pozabite obiskati Ljubljanske velesejme od 30. maja do 8. junija.

Na železnici, avionih, parobrodih 50% popust: Za prihod veljaven od 25. maja do 8. junija, za odtod od 30. maja do 16. junija.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama. Začetek ob 20. uri

Torek, 2. junija: Zaprt. (Goetovanje v Kranju: Prva legija).
Sreda, 3. junija: »Tiran«. Red Sreda.
Četrtek, 4. junija: »Mladi gospod šef«. Red C.
Petek, 5. junija ob 15. uri: »Prva legija«. Dijaška predstava. Cene od 14 Din navzdol.

Opera. Začetek ob 20. uri

Torek, 2. junija: Zaprt.
Sreda, 3. junija: »Kavalir z rožo«. Red B.
Četrtek, 4. junija: »Lucia di Lammermoor«. Red Četrtek.
Petek, 5. junija: »Produkcija operne šole državnega konservatorija«.

Kmet, ki je pobil 118 volkov

V Derventi, v Bosni, imajo posebnega junaka v vasi. Kmet Vasilija Prodanovića, ki je pobil že 118 volkov. Mož je že od mladih nog strasten lovec na divje zveri, posebno pa na volkove, ki jih je v teh krajih, prav za prav v planinah, ogromno. Ta nadloga se je bila tako razpasla, da so trpeli kmetje ne samo veliko škodo na svojih ovcah, temveč se sploh niso čutili več varne, čim so stopili ven iz svoje vasi ali v svoje gozdove. Vasilije se je zaklel, da bo vsoto to divjo nadlogo iztrebil. Do sedaj je postavil rekord, ki ga še ne poznajo. Ze vrsto let hodi mož pridno na lov in spravlja s sveta to zverjad. Posel mu je prešel že kar v kri, ker zna mož pri tem še zaslužiti. Godna uprava namreč izplačuje za vsako ubito zverino posebno nagrado. Čim ustrelji volka, odnese njegovo kožo na ta urad, ki mu izplača nagrado, zraven pa verno zapisuje število njegovih žrtev. Tako so jih do sedaj zapisali 118. Pred nekaj dnevi je Vasilije spet stikal za volkovi. Sreča mu je bila naklonjena, našel je v gozdu volkovi kar pet mladičev. Pobasal jih je v vrečo in jih optal na svoje rame. Ko pa je hotel oditi, se je pojavila volkulja. Besno se je zaglala na preganjajca, vendar jo je kmet premagal in svojemu bogatemu plenu dodal še lepši primelek. Mož pravi, da ne bo prej nehal z lovom, dokler ne bo zverjad iztrebil.

Ljubljana čez binkošti

Ljubljana, 2. junija.

Letošnje binkošne praznike smo v Ljubljani začeli in preživeli v znamenju otvoritve Ljubljanskega velesejma. Obenem pa je z otvoritvijo velesejma v neločljivi zvezi deževni nalič, ki menda še ni prizanesel nobeni otvoritvi velesejma. In tako je bilo tudi letos, kakor vedno ob tej priliki: dokler so trajale otvoritvene svečanosti, je bilo vse v redu. Ko pa so si odličniki začeli ogledovati razstavišče, so morali preskakovati prostore med posameznimi paviljoni ali pa čakati pri nekaterih izhodih, da je dež vsaj malo ponehal. Z malimi spremembami je trajalo tako vreme vse do danes popolnoma, torej točno do tedaj, ko je bilo konec praznikov.

Otvoritev velesejma pa je kljub slabemu vremenu povzročila, da je prišlo v Ljubljano oba dni zelo veliko tujcev. Kdor je ulegel, je izbral priložnost za znižano voznino ne samo za poset Ljubljane in njenega velesejma, marveč so bile med temi cele trume turistov, ki so si velesejem ogledale le mimogrede, dočim je njihov cilj bila Gorenjska, predvsem njene planine. Tako je bilo n. pr. na Golici zelo živo, kjer je prav sedaj vse pod očarujimi narisami. Nič nista mnogo zaostajala okoli Bohinjskega jezera in Kranjske gore. Zdi se pa, da so imeli oba dni na Gorenjskem prvo basero Mariborčani. Povsod je bilo slišati znano mariborsko nemščino, ki jo Mariborčani prav pridno uveljavljajo, kjerkoli se pojavijo. Posebno je bil v znamenju tujcev oba dni Bled. Tu so namreč zborovali

inženjerji in arhitekti

iz vse države. Večina udeležencev kongresa je prišla na Bled že v soboto dopoldne, ko se je popoldne začela v hotelu Jekler plenarna seja glavne uprave. Na tej seji je bil določen program dela za naslednji dan, t. j. za nedeljo, ko je kongres delal v posameznih odborih. Ko so se nato popoldne zopet sestali k plenarni seji. Na tej plenarni seji so inženjerji in arhitekti povezali vse svoje zahteve v resolucije, ki jih bodo predložili na merodajna mesta. Zborovalci so v glavnem zahtevali javna dela, s katerimi je tako nujno vezano naše gospodarstvo in splošni napredek naše države. Razumljivo je, da so na javnih delih posebno zainteresirani inženjerji in arhitekti.

Za večeraj, v ponedeljek, je bilo določenih več izletov v okolico Bleda. Vendar so se mogli izletiti izvršiti le deloma, ker je izlete v večjem obsegu motilo vreme. Pač pa so danes inženjerji, v kolikor so še ostali na Bledu, skupno odpotovali na Jesenice, kjer si bodo ogledali tvornice KID, deloma pa se peljejo tudi še naprej na Golico do prvih travnikov, ki so pokriti z narcisami.

Udeleženci kongresa, posebno oni, ki so bili prvič na Bledu, so se izražali o Bledu, kakor sploh o vsej Gorenjski, izredno pohvalno.

Medtem ko so na Bledu zborovali inženjerji in arhitekti, so se v Ljubljani zbrali

esperantisti iz vse države

Po programu, ki smo ga že objavili, so razvijali na svojih sestankih delo svojega IX. kon-

gresa. Reči moramo, da so se ljubljanski esperantisti za ta zborovanja, ki so se vsa vršila v esperantskem jeziku, pripravili zelo dobro. S primerno reklamo pa so tudi občinstvo opozarjali, da se vrše v Ljubljani zborovanja jugoslovanskih esperantistov. Svečani otvoritvi kongresa v nedeljo je prisostvoval tudi pokrovitelj kongresa ban dr. Marko Natlačen, dalje častni predsednik dr. Juro Adlešič, kakor tudi številni odličniki iz častnega odbora. Pred pričetkom svečanostne seje so imeli v Delavski zbornici svojo posebno sejo katoliški esperantisti. Te je v posebnem pismu pozdravil in blagoslovil njih delo škof ljubljanski dr. Rožman, ki je obenem v pismu opravičil tudi svoj zostanek. Katoliški esperantisti so razpravljali o možnostih, kako bi poglobili delo in propagando esperanta med katoličani. Pri volitvah, ki so bile pred zaključkom konferencie, je bil izvoljen za predsednika zopet g. Peter Golobič.

Zvečer so imeli kongresisti glavno skupščino Jugoslovanske esperantske lige v dvorani Kazine. Tu je bilo sproženih več važnih misli, ki jih bodo esperantisti uresničiti do X. glavne skupščine, ki se bo vršila v Zagrebu, ko bo proslavljena tudi 50 letnica esperanta. Pri volitvah je bil izvoljen ves dosedanj odbor.

Kongres je končal svoje delo šele večeraj. Nato so si esperantisti pod vodstvom svojih ljubljanskih tovarišev ogledali znamenitosti Ljubljane, posebno Narodno galerijo, muzej in magistrat. Po večerni zaključni seji pa je sledila v Delavski zbornici uprizoritev »Hlapca Jerneja in njegove pravice«, in to v izredno dobri režiji člana dramskega gledališča g. Potokarja. Na esperantski jezik je to po Delaku dramatisirano socialno dramo prevedel prof. Modrijan.

Esperantisti so deloma z nočnimi vlaki že odpotovali, deloma pa so ostali še v Ljubljani ter bodo tekom današnjega in jutrišnjega dne obiskali še Gorenjsko.

Sicer je preživela Ljubljana oba praznika precej

v znamenju birme

Ravno birmaneki dnevi so čas, ki ga birmanci tako željno pričakujejo. Saj trajajo pogovori o birmi in otrošnem svetu že nekaj tednov pred birmo. Zadnje dni pred binkošti pa postanejo že tako živi in veselirski, da pritegnejo nase tudi bližnje odraslo okolice. Ko pa je končno prišel birmanški dan — birmanci ga niso mogli pričakovati drugačnega, kakor lepega in s soncem obitega — je prišel kakor naročen tudi — dež. V nedeljo dopoldne je še kolikor toliko prizanašal, vendar so oblaki že opozarjali, naj se birmanci hitro pospravijo, posebno deklice v lepih belih oblekah. Kajti drugače se bo treba zateči — k izvoščku ali avto-taksiju. In res je tako tudi bilo. Seveda vsakdo si ni mogel privoščiti avtomobila in tudi ne izvoščka. Dobrodošli so prav tako tramvaji, ki so prevzajali birmance na vse plati mesta. Dež pa je neusmiljeno lil ves popoldne in še večeraj skoraj ves dan.

Včerašnji šport

DRŽAVNO LAHKOATLETSKO PRVENSTVO LJUBLJANSKIH KLUBOV

V soboto in nedeljo je bilo določeno tekmovalje za prvenstvo moštev vseh klubov v državi, ki naj bi po rezultatih dali državnega prvaka moštev za leto 1936.

Kakor je znano, je državno prvenstvo moštev branila lahkoatletska ekipa ASK Primorja, ki je že dve leti z največjim številom doseženih točk dosegla državno prvenstvo. Vse način tekmovalja je bil prirejen tako, da so klubi brez vsake omejitve postavili na start čim večje število atletov in tako na najboljši način manifestirali in propagirali to najlepšo športno panogo. Vsako leto je bilo torej tekmovalje eno najbolj zanimivih, ne morda zaradi tega, ker je dalo najboljša rezultate, ampak zaradi tega, ker je običajno startalo do 150 atletov na tem prvenstvu. Da, to so bile prireditve, ki so bile najlepši dokaz stremjenja posameznih klubov, ki so vedno postavili na start vse, kar so imeli, od oldboyev pa do najmlajših. Ocenjevanje posameznih atletov je bilo dokaj komplicirano in je bilo treba posamezne rezultate izračunati na podlagi finske tabele za višebor, kar je sodnikom dalo precej dela.

Letos pa je bilo vse precej drugače. Po fer-manu, ki dosedaj še ni bil oficijelno sprejet, je bilo treba vse atlete razdeliti na štiri razrede, ki se razlikujejo v tem, da ima prvi razred 18 panog, drugi razred 12, tretji 10, četrti pa 8 panog. V prvem razredu se poleg rezultatov, ki jih da finska tabela, mora pristeti še 15%, nato 10% in 5%, samo četrti razred se ocenjuje popolnoma enostavno. Toda v prvi razred ne sme priti vsakdo; to je dovoljeno samo trem. Negleda torej na to, da doseže pri istem časovnem, oziroma daljinskem in višinskem rezultatu tekmovalce v prvem razredu večje število točk kot tekmovalce, recimo v četrtem razredu, je ves ta način ocenjevanja smešno kompliciran. Čemu se je Zveza s svojim sklepom postavila na to stališče, je čisto nerazumljivo. Ali boče morda iz sodnikov napraviti matematične izvedence? Ali ne gre Zagrebu v račun, da je tudi kod drugi lahko državni prvaki kot samo zagrebški klub? Ali pa morda po starem nemškem pravilu: »Warum einfach, wenn es kompliziert geht.«

Toda Zveza je pustila za vsak slučaj odprta še ena vrata. Če kak klub misli, da lahko doseže večje število točk, sme tekmovalje ponoviti. Čemu pa ta odstavček?

Mislimo, da je v korist lahkoatletskemu sportu, da se ta način čim prej spravi s sveta na ta ali pa na drugi način. Toliko o našem načinu ocenjevanja, ki ga smatramo za popolnoma zgrešenega.

Vse to je pa tudi v neposredni zvezi z ljubljanskim sobotnim in nedeljskim prvenstvom. Vse te hibe so se čutile na prvi hup. Čutile v prijavi ljubljanskih klubov in čutile tudi v razpoloženju sodnikov. Število nastopajočih atletov se pa ne da niti primerjati z lanskim številom. Bilo je neprijetno manjše. Organizacija je bila slaba in ker je k tem okoliščinam pristopil še Jupiter Pluvius, ki je v nedeljo močilo brezobzirno tekmovalce in sodnike. Tudi v tem primeru bi ne bilo treba, da bi bil sodniški zbor tako rigorozen pri izvedbi.

Rezultati, ki so jih postavili v soboto in nedeljo posamezni atleti, nam ne dajo prave slike o stanju naše lahkoatletike. Cela vrsta dobrih atletov sploh ni prišla na start in tako so le redki rezultati, ki jih moramo zaznamovati. To je zopet predvsem odlični Goršek, ki je v soboto tekel odlično na 1500 m in v nedeljo pa na 800 m, komaj par desetink slabše od državnega rekorda. Ome-

nitil moramo še Stepišnika, Bručana, to je pa tudi vse, kar je bilo v obeh dnevih pomembnejšega.

Poleg Primorja in Ilirije je to pot startala tudi SK Planina in en član Korotana. Pri SK Planini so nastopili predvsem juniorji, od katerih je omeniti zlasti Kosirja, ki je na 1500 m brez vsake konkurence in v zelo slabe terenu dosegel odlične rezultate. Oba dneva sta ta dala sledeče rezultate:

Tek 100 m (I. razred): Šušteršič (P) 12, Svetek (I) 13.2. VI. razred: Simonšek (P) 13.1, Gerzinič (I) 13.3.

Met krogle (I. razred): inž. Stepišnik (I) 12.13, Jeglič (I) 11.54, Pribošek (I) 10.78. II. razred: Banko (I) 9.54. IV. razred: dr. Schiffer (I) 8.88.

Tek 200 m (I. razred): Skušek (P) 24.2, Stropnik (I) 26.3, Pukl (I) 27.2, Kotnik (I) 27.3.

Skok v višino (I. razred): Planina (P) 1770, Jeglič (I) 155, Svetek R. in Orozsy (I) 150. IV. razred: Beranek (Korotan) 155, Gerzinič (I) 140.

Skok v daljino: (I. razred) Putinja (P) 634, Pukl (I) 583, Slapar (P) 557, Grünfeld (I) 530. IV. razred: dr. Schiffer (I) 527.

Tek 400 m (I. razred): Osterman (I) 60.2, Stropnik (I) 60.8.

Tek 1500 m (I. razred): Goršek (P) 4.15^{1/2}, Bručan (I) 4.22^{1/2}, Kotnik (I) 4.27^{1/2}.

Met kladiva: inž. Stepišnik (I) 46.72, Zupan (I) 36.56.

110 m zapreke: Svetek (I) 18, Pribošek (I) 21.4, Beranek (Kor.) 21.7.

100 m (I. razred): 1. Skušek (Pr.) 11.8, 2. Stropnik (I) 12.4, 3. Safošnik (I) 12.3, III. razred: 1. Weibl (P) 12.2, 2. Riher (I) 12.8, 3. Kosir in Tiran (P) 13.

800 m (I. razred): Goršek (P) 1.59.8 (I), brez posebne konkurence, zelo težak teren. 2. Srakar F. (P) 2.04.6, 3. Bručan (I) 2.07.2.

1500 m (III. razred, juniorji): 1. Kosir (Pl.) 4.24.1, Kosir je velik talent. 2. Tiran (Pl.) 4.58.2.

Troskok (I. razred): 1. Svetek 12.32, 2. Jerančič 11.85, 3. Grünfeld 11.47, 4. Safošnik 10.98 (vsi Ilirija).

Skok v daljino (III. razred): 1. Pregelj Pl.) 544, 2. Vider (Pl.) 50.2, 3. Karneluti (I) 502.

Met diska (I. razred): inž. Stepišnik (I) 58.35, 2. Kafjež (P) 344.5, 3. Jeglič (I) 3386. II. razred: 1. Banko 3015, 2. Illovar 25.16 (oba Ilirija), III. razred: 1. Kosec (P) 3300, 2. Pogačnik 2944, 3. Pavlin 2013 (oba Ilirija).

Met kopa (I. razred): 1. Dečman (I) 4078, 2. Pukel (I) 4024, 3. Kafjež (P) 3749, 4. Jerančič 3515. II. razred: 1. Illovar 3655, 2. Banko 3401 (oba Ilirija), III. razred: 1. Weibl (P) 2998, 2. Pavlin 2822, 3. Pogačnik 2685 (oba Ilirija).

Skok s palico: 1. Orozsy (I) 3 m.

Tek 10 km: 1. Kvas (I) 35.42 min.

Skok v višino (III. razred): Višina 140 cm so dosegli: Bratovž in Karneluti (oba I) ter Horvat in Razperger (oba Pl.).

Štacija 4 x 100 m (III. razred): Planina 55.3 sek.

V Mariboru je državno prvenstvo dalo sledeče rezultate: Železničar v I. r. 22.710 točk, v II. r. 10.478, v III. r. 6661 točk ter v IV. r. 4017, skupaj 43.866. Maraton v II. r. 13.263, v IV. r. 3748, skupaj 17.011 točk.

Rapid v III. r. 5558, v IV. r. 5203, skupaj 10.761 točk.

Maribor v IV. r. skupno 2985 točk.

JADRANOV POKALNI TURNIR

Reka: Grafika 1:0.

Jadran: Amater (Trbovlje) 2:0.

Amater (Trbovlje): Grafika 3:2.

Reka: Jadran 1:1.

Za vsakogar!

Od 30. maja do 8. junija

potovanje v Ljubljano

XVI. Ljubljanski velesejem

Polovična voznina na železnici, parobrodih, avijonih. Železniška izkaznica se dobi na odhodnih postajah po Din 2.—.

Razstava industrije in obrti Gostinska razstava (hoteli, restavracije, gostilne).

»Sodobna gospodinja« — Modna revija.

Pohištvo. — Avtomobili. — Male živali.

Razstavnih prostor zavzema 40.000 m².

Kamnik

Tat v župnišču

Kamnik, 1. junija

Zjutraj ob 5, ko je župnik v Stranjah gosp. Langerholz opravljal daritev sv. maše, je »neznani« tat izbral priliko in gospodaril po župnišču ter si nabral denarja približno za 50 din, nekaj hranilnih knjižic hranilnice v Kamniku na Suti, lepo zlato verižico ter tri avstrijske zlatnike. Pisarna župnega urada je bila popolnoma razmetana in na sledovih je poznati, da je moral imeti čevlje ovite v cunj.

Ker je župnišče navadno vedno skrbno zaklenjeno, se domneva, da se je tat morda že na predvečer splazil na podstrešje in se skril ter čakal ugodne prilike. Zeleti je, da naši vrli orožniki tatu kmalu izsledijo.

Kopalische mestne občine na Nevilici je problem, ki bo zadal nemalo skrbi novi občinski upravi. Občina je zgradila kopalische z velikimi žrtvami in mora zanj plačevati letno 30.000 din amortizacije, med tem ko dohodki nikoli ne dosežejo te vsote. Toda to še ni tako tragično, saj je občina dolžna, da nekaj tudi žrtvuje za socialne potrebe občanov, zlasti mladine. Tega se zaveda tudi nova občinska uprava pod vodstvom župana g. Strgarja in gotovo bodo naši meščani pozdravili in odobraval predlog, da se znižajo pristojbine za kopanje za mladino in odrasle. Sploh bi morala imeti mladina do 10. leta prost vstop, dijaki naj bi plačevali 1 din, odrasli pa 2 din. Tudi cene mesečnih kart bi bilo treba znižati. Tako bi naše kopalische popolnoma odgovarjalo socialnim potrebam mesta in okolice. S 1. junijem je prevzela kopalische mestne občine ob Nevilici gđe. Marica Resnikova.

Za novega tajnika pri okraj. cestnem odboru v Kamniku je imenovan g. Globočnik, ki je že pred kratkim prevzel svoje poste.

Umesteni predlog. Iz krogov gostilničarjev smo prejeli: Poročano je bilo že svojčas v naših listih, da pride na 80 ljudi po ena gostilna ali vinotoč. Pa še vedno se množijo prošnje za podelitev koncesij gostiln, bufetov in vinočev. Na eni strani gostilničarji tožijo o slabem prometu in zaslužku, na drugi strani pa se vlagajo vedno nove prošnje za podelitev koncesij. S podeljevanjem novih koncesij se še poslabšujejo že tako slabe razmere naših gostilničarjev in skrajni čas je, da se energično dopove, da Kamnik za doledno dobo ne potrebuje nobenega novega vinotoča, niti gostilne. V tem primeru ne bi smeli dopustiti nobene izjeme in tudi ne, da bi kdo po svojih dobrih zvezah klub odklonilnemu mnenju vseh kamniških odločujočih faktorjev prišel do koncesije. Treba je zavarovati obstoj kamniških gostilničarjev in jih obvarovati pred vednim razburjenji, tekanjem za političnimi protekcijami itd.

Dobro je, da zvedo naši meščani, da je ob likvidaciji zdrav. zastopa v Kamniku izročilo okrajno načelstvo v Kamniku 12.143 din kot osnovni sklad za nabavo sanitetnega avta, ki bi bil v primeru potrebe na razpolago proti odškodnini porabe bencina vsem revnejšim slojem Kamnika in okolice. Na prošnjo gasil. društva v Kamniku je pozneje ta znesek takratni okrajni načelnik g. dr. Ogrin izročil njim, ki so ga porabili za adaptacijo kino dvorane. S 1. marcem letošnjega leta je bil v Kamniku odprt protituberkulozni dispanzer, ki se tudi bori s težkimi finančnimi težavami. Občine v našem okraju, ki so bile tudi poklicane, da prispevajo po svoji davčni moči za kritje stroškov, so se po večini izjavile, da jim je nemogoče prispevati zahtevane zneske, ker se same nahajajo v zelo težkem finančnem položaju. Zaradi tega so zaprosile na merodajnem mestu, da se znesek, ki je bil svojočasno izročen kot osnovni sklad za sanitetni avto, izroči upravi dispanzerja v Kamniku za kritje stroškov. Do danes še ni znano, kaj je s to zadevo ter prosimo, da kr. banska uprava zavzame vse mere, da dobi imenovan znesek uprava dispanzerja, ki res služi človekoljubnim namenom.

Pobiranje vodarine v Kamniku. Kamnik, 1. junija. Razrešena občinska uprava pokojnega režima je med drugimi nerednostmi zapustila tudi neizterjane zaostanke na vodarni v znesku 27.708 dinarjev. Tik pred razrešitvijo pa je blagovolila na zadnji seji, dne 21. februarja t. l. skleniti prisilno izterjavanje zaostale vodarine od leta 1932, dalje menda iz tega razloga, da se poveča nerazpoloženje takoj v začetku proti sedanjim upravi. Bivša uprava je čakala polnih pet let s svojim sklepom, češ, naj novoimenovana uprava ugrizne v to kislno jabolko in naj se takoj ob njenem nastopu loti tega dela, ker bo k temu prisiljena radi neizmerne suše v občinski blagajni, sama sebi pa bo ustvarila ogorčenje med meščani in se takoj predstavila kot neusmiljena ekskurzorka. Saj imajo nekateri občani poravnati na zaostali vodarni veliko nad 1000 din in kako naj bo dolžan to poravnati, ker je v več primerih dokazano, da vsled slabega pritiska v višjih nadstropjih vodovodnih pip ter naj se vse pipe, ki se ne rabijo ali so suhe, zapetajo. S tem sklepom bo sedanja občinska uprava storila našim soobčanom veliko uslugo in pomirila upravičeno razburjenje.

Na hotelskih vratih je bilo napisano: »Kaditi prepovedano! Pomislite na požar Rimal

Pivo v konzervnih škatlicah

Misel, da bi se pivo moglo prodajati v pločevinastih posodah, ni nova. V Ameriki so že pred leti pivo hranili in prodajali v konzervnih škatlicah, toda kritični evropski pivovarji niso hoteli vse do zadnjega časa uvesti tega načina. Kakor poročajo, pa so se zadnji čas odločili tudi nekatere angleške pivovarne, da pojdejo po zgledu ameriških tovarišev.

Šele pred nekoliko dnevi je povabila neka angleška pivovarna večje število izbranih gostov v svoje prostore in jim razkazala in razložila način in pomen novega obratovanja. Gostje so bili z uspehom te proizvodne tehnike povsem zadovoljni in nihče ni odklonil ponudene mu konzerve. Vsa skrivnost konzerviranja piva je v kakovosti pločevine, iz katere se konzervne škatle izdelujejo. Ta mora biti absolutno odporna zoper vročino, nekrhka in brez duha. V tvornici Actonu izdelujejo take škatle po dve sto na minuto. Za zdaj proizvajajo konzervno pivo na angleškem šele štiri pivovarne, a sedem novih je že naročilo.

Požlahtnjevanje ovac

Poljedelska visoka šola v Cambridgeu je pravkar objavila naslednjo senzacijo: Pred dobrimi petimi meseci je profesor Zivnoredskega zavoda na tukajšnji Poljedelski visoki šoli dr. Arthur Walton nekemu suffolškemu plemenskem ovnu vzel protoplazmo, katero je sklenil z letalom odpotovati do Zootehničnega zavoda v Borovini na Poljskem, ki ga vodi prof. Prawochenski. Stvar je po potrebi skrbno obložil z ledom in jo spravil v brezračno steklenico, katero je nato oddal zračni pošti, da bi jo prenesla na Poljsko. Razdalja meri približno 1500 milj, a čas za odpravo pošiljke iz enega laboratorija v drugi je znašal dva dneva in tri ure. Prof. Prawochenski je fluid takoj po prevzemu izročil svojemu namenu — neki izbrani plemenski ovci, kakršne goje na Poljskem.

Te dni je prispela v Cambridge novica, da je tista ovca rodila krasno jagnje, na pol suffolške na pol poljske pasme. Backu so dali primerno ime »Zrakoplovec«. Njegovo očetovstvo je nesporno, a oploditelj njegove matere se je izvršila pod strokovnim nadzorstvom imenovanega profesorja. Živalca kaže mnogo lastnosti angleških ovac in se docela razlikuje od svojih poljskih tovarišev.

Ta prvi poskus oplojevanja v daljavo obeta velike možnosti za izboljševanje zaostalih živalskih pasem. Težave povzročajo za zdaj samo vprašanje, kako ohraniti fluid dalj časa ploden. Na istem zavodu so bili že pred tem na isti umetni način spravili na svet tudi neke tele, ki so fluid

konzervne škatle, med tem ko jih nad 80 tudi proučuje novi izum.

Cepnav ni verjetno, da bi konzervne škatlice v pivovarstvu izpodrinile steklenice, vendarle jih bodo nedvomno kmalu v velikem obsegu uvedli, in sicer zaradi mnogih prednosti, ki jih pločevina vsebuje pred steklom. Pločevinasta škatla je v prvi vrsti mnogo lažja od steklenice in pivo v nji je kompaktnejše. Medtem, ko je konzervirano pivo dvakrat težje od ustekleničenega, zavzema komaj tri petine prostornine zadnjega. Razen tega ne bo treba pri konzerviranem pivu tako strogo paziti na zdravstvene predpise in tudi svetloba, ki je baje pivu škodljiva, bo v pločevinastih škatlah docela izločena. Zaradi manjšega obsega posode in večje odpornosti zoper vplive od zunaj bo promet s konzervami mnogo udobnejši in varnejši kakor s steklenicami, in kar ni zadnje, tudi cenejši. Knjigovodje in skladiščniki bodo pa imeli manj opraviti s pisanjem, kajti pri novem pivu jim ne bo treba posode zbirati in vračati tvornici, kakor so to delali doslej s steklenicami.

zanj hranili tri dni, in neko jagnje, ki so ga hranili štiri dni. Stokovnjaki upajo, da bo posledaj mogoče prenašati fluid tudi iz Amerike v Evropo in obratno, kajti razdaljo iz Newyorka v Evropo preleti moderno letalo v 62 urah. Slične poskuse so do tedaj z uspehom delali samo še v Sovjetski Rusiji.

Plesne vagonce so uvedli Francozi na nekaterih mednarodnih progah, da potnikom hitreje mine čas

Katoliški tisk na Kitajskem

Katoliški tisk na Kitajskem lepo napreduje. Danes izhaja na Kitajskem 115 časopisov, ki so pisani bodisi v kitajščini ali pa v drugih jezikih, predvsem v angleščini.

Prvi angleško pisani list na Kitajskem je bil dvotednik »The Hong-kong Catholic Register«, ki je začel izhajati leta 1877, a prvi kitajski listi v domačem jeziku so začeli izdajati Jezusovci v Zikawei pri Sanghaju leta 1879. Nato se je katoliški tisk leto za leto bolj razvijal in leta 1917 so imeli kitajski katoliki že 22 svojih listov, večji del mesečnikov. Od tega leta pa do najnovejšega časa je število katoliških listov stalno naraščalo, tako da izhaja danes v raznih kitajskih mestih 115 listov.

Od kitajskih katoliških časopisov jih ima 57% pretežno versko obelježje, med tem ko prinašajo drugi raznovrstne članke iz področja znanosti, vzgoje, slovnice in splošne kulture. En sam list je namenjen izključno ženskem svetu.

Čingis-kanov šotor

Veliki osvovilec Čingis-kan je umrl pred 774 leti ob Rumeni reki pri pregledovanju vojske, s katero je hotel napasti Kitaj. Njegovi generali so odinili proti Velikemu zidu, a zapustili vladarjev

šotor pod varstvom 10 tisoč mož. Ta šotor še vedno stoji sredi stepe. Notri visijo vladarjev oklep, meč, lok, sedlo in z 9 konjskimi repi okrašena črna zastava. Kraj se imenuje zdaj po mongolsko Ordo (to je horda — prestolnica). Mongolski knez, ki je dedni varuh šotora, ima častni naslov »darge« — namestnika. Še pred kratkimi desetletji, dokler je obstajal kitajski imperij, je vsako leto pošiljal cesar iz Pekinga karavano z darovi velikega krvoloka: svilu, srebro, konje in drugo. Darga je osebo prihajal v Pekin, da bi potrdil prejem in poročal o stanju šotora. Napoldivji mongolski knez je bil edina osebnost na svetu, kateri so izkazovali v Pekingu cesarske časti. Komorniki so razprostirali pred njim cesarsko rumeno svileno preprogo z zmaji. Cesar je vstajal in mu šel tri korake naproti. Seveda so veljale te časti Čingis-kanovemu spominu. Sedanja kitajska republika je opustila ta obred. A desetletno Mongolov slej ko prej počastijo obletnico smrti svojega največjega junaka. Anglež Owen Lattimore je letos obiskal te svečanosti menda kot prvi gost iz Evrope: Ordo je oddaljen in nevaren kraj. Popisuje v »Timesu« sejem sredi stepe, daritve ob Čingisovem oltarju in »sprejem« v šotoru, kjer pojejo trobentaci na belih velblodih starinske slavnostne pesmi v jeziku, ki ga ne razume nihče izmed navzočih s pevci vred. Proslava ni bila dolga, ker se je kmalu razlegel glas, da hoče močna razbojniška tolpa napasti romarje. Trgovci so v naglici pospravili blago. Vsi navzoči so skočili v sedla in oddirjali v domače kraje.

Gost: »Slišite krčmar. Kakšna pa je ta rjuha — vsa umazana?«

Krčmar: »Kaj si boste! Več kot tri tedne so na njej ležali že vse boljše gospodje, kakor ste vi, pa se ni noben pritoževal, samo za vas ni dobra.«

Kralj Faruk egiptovski pri svojem prvem govoru

Najsevernejša misijonska postaja

Civiliziranemu svetu najbolj proti severu odmaknjena misijonska postaja je v Ponds Inletu, na severnem obrežju Baffinske zemlje, ki leži osem tisoč kilometrov od središča kulturnega sveta.

V Ponds Inletu sveti sonce samo o polnoči (po našem času) in se tri zimske mesece popolnoma skrije. V tej dolgi noči, ki traja od 16. oktobra do 13. januarja, se mesec štirikrat prikaže in je vsakokrat po tri tedne viden. Zemlja v tem mračnem kraju samo za dva meseca ozeleni, in sicer v juliju in avgustu. V tej letni dobi se na pritlikavem grmičju prikažejo popki in lističi, ki pa jih kmalu zasuje mrzli sneg. Šele drugo leto se tisto popje odpre in požene, toda seveda samo za kratko dobo, nakar ga spet pokrije in zamori smrtni sneg.

Na Ponds Inletu žive Eskimi, ki so še večjidel pogani. Samo kakih sto prebivalcev je katoliških vere. Prvo blagovest so jim pred sedmimi leti prinesli misijonarji Oblaci.

Nemške zanimivosti

Hitler bo dobil lastni polk. Nameščen bo v Berlinu in ne bo zaostajal za nekdanjo Viljemovo gardo, ker morajo meriti vojaki najmanj 1.90 m. Propagandno ministrstvo je proslavilo oborožitev Porenja s posebno pesmarico, kjer so zbrani vsi hvalospevi »nemški reki«. Med drugim je objavljena tudi znana »Lorelei« (»Ich weiss nicht, was soll es bedeuten...«) in sicer kot »pesem neznanega avtorja«. Slednji je bil namreč Zid in se je pisal Heine, kakor ga dobro pozna vsak Nemec. — Razen teh in sličnih resničnih dogodkov krozi na Nemškem veliko smešnic, med katerimi je res zabavna naslednja: »Schacht pripoveduje Hitlerju o novem berlinskem baru, kjer se je izvršno zabaval ponoči v Göringovi in Gobbelsovi družbi. — In le pomislite: Ziv krst nas ni spoznal! Imenitno, ti pravim!« Hitler se čudi: »A kako je to bilo mogoče?« Schacht odgovarja: »Seveda smo se morali zakrknati. Göring je prišel v preprosti obleki in ni imel niti enega križca v gumbnici. Gobbels je bil tih kakor grob. In jaz sem plačal vse račune takoj v gotovini. Kdo bi nas potem lahko spoznal?«

5 puško nad radio

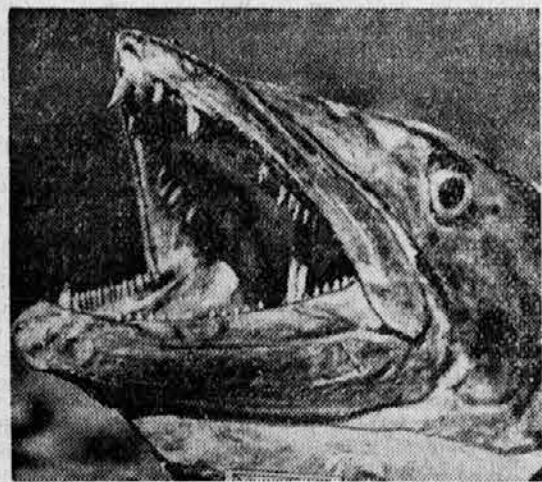
Nemci so tako ojačili svoje postaje, da je zavlada v zadnjem času ob francoski meji prava nepetost. Francoski poslušalci tožijo, da ovirajo nemški govorniki nemoten sprejem drugih postaj. Neki premožni mešanec v Strassburgu si je naročil posebno napravo, ki avtomatično odklopi anteno, čim se oglasi katerakoli nemška postaja. V Barru ob Gornjem Renu (Alzacija) je zadnjič povzročil veliko razburjenje neki poslušalec, ki je dolgo zaman poskušal ostreiti se nemških postaj. Ko je naposled zopet zadonel Hitlerjev glas, je zagrabil pobesneli poslušalec lovsko puško in oddal strel po svojem aparatu s pripombo: »Jaz te bom prišil obmolkniti!« To bi še ne bilo kaznivno, a plačal bo globo radi prestopka zoper javno varnost.

Učiteljica: »No, Janezek, ali te je očka kaj našeskal, ko si mu prinesel tako slabo oceno?«

Janezek: »Nikoli me ne tepe, gospodična.«

Učiteljica: »No, zdi se mi, da je preveč mekega srca do tebe.«

Janezek: »Kaj še! Ampak, obe roki sta mi ohromeli.«

Gobec pasje ribe, ki živi v srednjem ameriških morjih in ni kaj vabljiv

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

30

Bili smo torej srečni, da se bomo te strašne kostnice rešili. Prebivalce vasi smo za večne čase pregnali iz njihovih hiš, ker so se bili zvezali s sovražnikom. Odhajali smo na pomoč oblegani trdnjavi ter puščali za sabo žalosten in prazen ter pust kraj.

Deveto poglavje.

Pri odhodu iz Mesifreja v Suejo je naš bataljon dobil nalogo, naj čuva tren. Pravi, da je to zelo lahko delo, pri katerem se človek lahko tudi odpočije.

Kolona, kateri smo bili dodeljeni mi in katero imenujejo Francozi »pokretna kolona«, groupe mobile, stopa po poti takole:

Prav na sredi vse formacije gre tren, ki se sploh ne premakne s ceste. Tu so tanki, oklopni avtomobili, kamijon, ambulantni voz, topništvo, streljivo, živež in nazadnje generalni štab. Prav spredaj je konjenica, ki je razporejena na široko po levi in desni strani ceste kakor pahljača. Tej konjenici sledi pe-

šadija, ki je razvrščena prav tako. Sporedno s trenom so prav tako po obeh straneh ceste razporejeni oddelki konjenice in odredi pešcev. Ti konjeniki varujejo tren z boka in vrše službo prednjih straž. Odzadaj gre spet pešadija, toda tu v večjem številu kakor drugje, za njo pa še nekaj konjeniških oddelkov. Na kratko: tren se nahaja v sredini velikega, raztegnjenega četverokota, ki ga tvorijo vojaki, ki varujejo tren z vseh štirih strani.

Blíže proti sredini, posredno poleg trene, pa stopa pobočna straža, ki omenjeni zaščitni pas še ojačuje. Ta dan so na ta kraj poslali nas in sicer z leve strani. Hodili smo tik ob trenu. Naša naloga je bila, da smo morali biti neprestano ob trenu in ga nismo smeli niti za tren očesa pustiti iz paznje. Toda medtem, ko je tren šel po cesti, smo se mi vzpenjali po hribih in dolinah po gorati puščavi. Razen tega smo morali zdaj pa zdaj vlačiti tovrstne avtomobile, če so se kje na zanikrni cesti preglbokoko pogreznil v blato, da niso mogli z lastno močjo iz njega. Treba je bilo pomagati topničarjem in njihovim traktorjem, skratka, vršiti smo morali nešteto drobnih del in uslug. Bili smo v nekem oziru čuvarji in botri tega »golorokega« deteta, kateremu je vsak tren podoben. To je torej bil naš počitek in nagrada za ono strašno garanje v Mesifreu.

Pri odhodu smo se režali zaradi malega pripetljaja. Bataljon je zložil svojo prtljago k nogam in čakal, da pojde tren mimo. Bili smo razpostavljeni vzdolž ceste in našemarjeni kakor strašila. Medtem, ko so čete vseh vrst

orožja hodile mimo nas, smo jim vpili v poždrav, kakor je komu prišlo na misel. Surovo smo se norčevali iz vojakov in jim klicali v spomin, kaj jih čaka, ko nalete na Druze.

Tedaj pa se je na cesti pojavila skupina konjenikov, ki so bili krasno oblečeni. Sijajne uniforme! To je bil generalni štab vrhovnega poveljnika v vsem svojem sijaju. Ti častniki ne nosijo zelenosivih oblek kakijeve barve. Zanje to ni potrebno, ker so zmeraj daleč od sovražnikovih krogel. Ker so pa v generalnem štabu zastopane vse vrste orožja, so se tu bhotile vse mogoče obleke. Svetlo sinje kape lovecev, črne čepice tehničnih čet, živo rdeča pokrivala pešcev. V sredi pa je bil general Gamelin, ki je imel na glavi kapo, obrobjeno z zlastim hrastovim listjem. Njegov široki pas je bil sinje barve in podložen s škrlatom. Vrgel ga je med potjo nazaj čez ramo. To je sijajna družba, vse kar blesti, vrh tega pa še vsi jahajo na divnih žrebeih.

Ko so dospeli do nas, smo kar otrdili v pozoru. General se je ustavil:

»Bon jour, les legionnaires,« dober dan legijonarji, nam je dejal, »jutri napademo Suejo. Ali se boste dobro bojevali?«

»Toujours, mon general,« zmeraj, general, vpijemo mi.

»Torej kakor v Mesifreu, ne?«

Po tem poklonu, ki je prijazno počestoval našo domišljavost, je general odjezdil dalje.

Nazadnje je prišel tudi tren in zavzeli smo svoje mesto v koloni. Zeja je bila straš-

na, mi smo pa morali trenu neprestano pomagati in ga vlačiti iz blata. Zdaj ta, zdaj oni voz ali avtomobil. Nekaj časa smo stopali čez bregove, nekaj časa po izsušenem koritu reke, največkrat pa smo se morali zvirati po grebenih. To je bil eden od najstrašnejših polhodov, kar se jih spominjam. Prtljaga je bila težka, a porcije vode so bile zelo mršavo odmerjene. Od dveh mož je prvi nosil bidon, napolnjen z vodo, drugega pa napolnjenega s kavo. Drugi pa je tvoril dva bidona z vodo, kar pomeni čutaro kave in tri čutare vode za dva moža. Treba pa je seveda upoštevati, da človek polovico vode potroši za pripravljanje jedi.

Šli smo tako vse do večera, ko smo nazadnje dospeli do gore Tel-Hadije, kjer je konjenica nalezela na oddelke Druzov, ki so zasedli sleme okoliških brežnikov. Zbogom odmor pri straženju trene! S hitrimi koraki smo odbrzeli na pomoč konjenikom. Druzi so nas vrh brega pričakovali s svinčnim dežjem. Skrivali smo se in jim odgovarjali izza kamenja. Ker so bili oni dosti višje od nas, jim nismo mogli nič, naš položaj je bil pa zelo neugoden. Naj smo se stiskali k tlom, kakor smo hoteli, naj smo se skrivali za drobne ograje s kamenja, kakor smo vedeli in znali, vse skupaj nam ni nič pomagalo. Izpraševali smo se, kako se bo vse to nehalo, ko se je k sreči vmešala v boj artiljerija s svojimi topovi. Topovi kalibra 75 so krenili s ceste in se začeli vzpenjati po obronku, da bi prinesli ojačenje na čelo naše procesije.